

- загальний обсяг операцій з мобілізації коштів через продаж депозитних сертифікатів Національного банку України за 2012 рік становив 16,7 млрд. грн.

Свідченням високого рівня ліквідності банківської системи протягом 2013 року є:

- збільшення попиту на депозитні сертифікати Національного банку України. Так загальний обсяг операцій з мобілізації коштів за перше півріччя 2013 року становив 72,1 млрд. грн.;

- зменшення попиту на кредити рефінансування. Так загальний обсяг кредитів, наданих Національним банком України в першому півріччі 2013 року, зменшився до 15,5 млрд. грн. [2].

З вищенаведеного помітно, що обсяг рефінансування комерційних банків України від НБУ у кризовий 2008 р. був найбільшим. Наступний 2009 рік характеризувався суттєвим зниженням обсягів рефінансування (105,09%). Так як на аналізований рік припав пік кризи, то значною часткою у структурі були саме стабілізаційні кредити, обсяги яких у порівнянні з попереднім періодом зросли на 27,45%. Також НБУ продовжував надавати кредити овернайт, обсяги яких у 2009 р. порівняно з 2008 р. скоротилися на 86,13%.

Список використаних джерел:

1. Основні тенденції грошово-кредитного ринку України за листопад 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

2. Монетарний огляд Національного банку України. Генеральний департамент грошово-кредитної політики. 2005-2013рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

3. Береславська О. Чинники курсової не-стабільності в Україні / О. Береславська // Вісник НБУ. – 2009. – № 2. – С. 8–14.

4. Миськів Г.В. Розвиток банківської системи України в сучасних умовах / Г.В. Миськів, О.В. Пилип'як // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.8. – С. 203–207.

5. Гідулян А. Державна фінансово-кредитна політика в площині розвитку банківської системи України / А. Гідулян // Вісник НБУ. – 2009. – № 10. – С. 35–40.

Гавриляк Т.С.

аспірант,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

Страховання є особливим видом комерційної діяльності. В умовах ринкової економіки продавці та покупці діють в умовах ризику та невизначеності, тому страхування виступає інструментом зниження ризику. Як відомо, саме здобуття Україною незалежності створило умови для розвитку страхового ринку. Проте існує багато факторів, які мають безпосередній вплив на розвиток вітчизняного ринку страхових послуг.

Дане питання широко вивчалось багатьма українськими науковцями, такими як Базилевич В. Д., Гутко Л. М., Осадець С. С., Барановський О. І., Внукова Н. М. та ін.

На розвиток страхового ринку в Україні впливають ряд факторів, які гальмують його розвиток. Їх можна умовно розділити на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні фактори являють собою всі матеріальні та фінансові ресурси страхових організацій. Адже від фінансового стану компанії залежить її майбутнє функціонування, можливість розрахуватися за своїми зобов'язаннями перед кредиторами та клієнтами. Також сюди можна віднести маркетинг і рекламу, заключення договорів та продаж страхових полісів, проведення цілеспрямованої та гнучкої тарифної політики. На основі системи тарифів страхування організація визначає які страхові послуги пропонувати на ринку, які знижки та пільги запропонувати потенційним страхувальникам.

До зовнішніх факторів належать ті, які оточують внутрішню систему ринку та здійснюють на неї вплив. Це економічна політика держави, курс валюти, кількість потенційних страхувальників, рівень доходів потенційних споживачів страхових продуктів, стан фінансового ринку, механізм оподаткування страхових організацій, інфляційні очікування та ін.

Ще одним бар'єром для розвитку страхового ринку залишається так зване псевдострахування, тобто використання страхування та пререстрахування для вилучення капіталів у тіньовий оборот. За різними оцінками, частка такого страхування може складати до 60% всього страхового ринку України [2, с. 67].

Для більш детальної картини стану вітчизняного страхового ринку зобразимо його у розрізі основних показників його діяльності [3].

Основні показники діяльності страхового ринку України

Показник	2010	2011	Перше півріччя 2012
Кількість компаній, шт	456	453	443
Страхові премії, млн. грн.	23081,7	22693,5	9581,9
Активи, млн. грн.	45234,6	48122,7	49234,3
Резерви, млн. грн.	11371,8	11179,3	10907,4
Страхові виплати, млн. грн.	6104,6	4864	2599,6

Як бачимо на таблиці, кількість страхових компаній з кожним роком зменшується, а також сума страхових премій та виплат. Проте розмір активів у 2011 р. зріс на 2888,1 млн. грн., а в п. п. 2012 р. – на 1111,6 млн. грн.

На думку провідних вітчизняних науковців, необхідними є дії щодо:

- захисту інтересів населення, суб'єктів господарювання і держави від можливих соціальних, техногенних, фінансових та інших ризиків;
- зміцненню довіри страхувальників, у першу чергу населення, до страховиків та страхових посередників;
- розвитку підприємницької діяльності та стабілізації економіки;
- залученню довгострокових фінансових ресурсів, що формуються у сфері страхування, для інвестицій в економіку України;
- захисту репутації фінансового сектора України;
- розвитку ринків фінансових послуг (в тому числі фондового ринку);
- стимулюванню розвитку економіки в цілому і, зокрема, транспорту, туризму, міжнародних перевезень, будівельного й агропромислового сектора економіки;
- інтеграції страхового ринку України в міжнародні ринки фінансових послуг [1, с. 68].

Виходячи з вищесказаного, доцільно здійснити наступні заходи для удосконалення та розвитку вітчизняного страхового ринку: вдосконалити систему

інформаційного забезпечення, систему страхування життя, ввести обов'язкове медичне страхування. Також необхідно ґрунтовно вдосконалити нормативно-правові акти, які регулюють діяльність вітчизняного ринку страхових послуг, зокрема внести зміни до Закону України «Про страхування».

Список використаних джерел:

1. Дячкова Ю. М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
2. Козьменко О. В. Страховий ринок України у контексті сталого розвитку [Текст]: монографія) О. В. Козьменко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 350 с.
3. Офіційний сайт Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>.
4. Перспективи розвитку страхового ринку України після фінансової кризи.// Г.В. Кравчук// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dspspace.uabs.edu.ua/>

Квасницька Р.С.

к.е.н., доцент, докторант,

Університет банківської справи Національного банку України

ІНСТИТУТИ ПРОФЕСІЙНИХ УЧАСНИКІВ ФОНДОВОГО РИНКУ – СЕКМЕНТУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

В Україні функціонування інститутів професійних учасників законодавчо регламентоване лише щодо такого сегменту вітчизняного фінансового ринку, як фондовий ринок (ринок цінних паперів), на якому, шляхом здійснення емісій цінних паперів різними емітентами, створюються необхідні умови та відбуваються швидка мобілізація, ефективний перерозподіл і раціональне розміщення фінансових ресурсів у соціально-економічному просторі держави з врахуванням інтересів та потреб суспільства. Так, професійна діяльність на фондовому ринку розглядається як діяльність акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю з надання фінансових та інших послуг у сфері розміщення та обігу цінних паперів, обліку прав за цінними паперами, управління активами інституційних інвесторів, що відповідає вимогам, установленим до такої діяльності законодавством [1].

Відповідно до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» (ст. 17-20) професійна діяльність ранжується за такими її видами, як:

1) діяльність з торгівлі цінними паперами, що включає:

- брокерську діяльність – діяльність, що передбачає укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема на підставі договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи;

- дилерську діяльність – діяльність, що передбачає укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу;

- андерайтинг – діяльність, що передбачає укладення торговцем цінними паперами договорів щодо відчуження цінних паперів та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних з таким відчуженням, у процесі емісії цих цінних паперів за дорученням, від імені та за рахунок емітента на підставі відповідного договору з емітентом;